Хүний эрхийн түгээмэл тунхаглалын 60 жилийн ойд зориулсан” 19-р зүйл ба хараат бус сэтгүүл зүй “ дугуй ширээний ярилцлагад зориулсан илтгэл

Редакцийн хараат бус байдал

Хэвлэлийн хүрээлэнгийн
Мэдээллийн төвийн менежер
Д. Доржхорол
dorjoo_lmd@yahoo.com
Утас 350003, 98117101

Редакцийн хараат бус байдал

Мэдээллийг нийтлэх, нэвтрүүлэх эсэхээ редакци хэн нэгний эрх ашгаас хараат бусаар өөрийн эрх мэдлээр зохицуулах харилцааг **редакцийн хараат бус байдал** хэмээн ойлгож болно.

Судалгааны зорилго

- Монголын ХМБ-уудын дунд редакцийн хараат бус байдал хэрхэн төлөвшиж буйг тандах,
- Энэхүү судалгааг тогтмол үйл ажиллагаа явуулж байгаа 30 гаруй хэвлэл мэдээллийн хэрэгслийн 50 сэтгүүлчийг хамруулан санал асуулгын аргаар хийсэн.

Судалгааны түүвэр

- 36.4 сонин,
- 45.5 телевиз,
- 15.9 радио фм,
- 2.3 хувь нь вэб ажилладаг.
- 1- 3 жил 67.5,
- 4-10 жил 30 ,
- 10 –аас дээш 4.7 хувь

Редакцийн хараат бус байдлын талаар

- Нийт сэтгүүлчдийн **50 хувь нь буюу 2 сэтгүүлч тутмын нэг нь** манай редакц хараат бус үйл ажиллагаа явуулж чаддаггүй.
- Өөрийн бэлтгэсэн нийтлэл нэвтрүүлгээ чөлөөтэй нийтэлж нэвтрүүлж чаддаггүй гэж **54.5 хувь нь** хариулсан байгаа нь **редакцийн хараат бус байдал хангалтгүй байгааг нотолж байна.**

Цензурын тухай ойлголт

- Судалгаанд оролцсон сэтгүүлчдийн **46.3 хувь нь** ХМХ-ийн эрхлэгч, редакторууд сурвалжлагч, ажилтнуудынхаа өдөр тутмын үйл ажиллагаанд **мэргэжлийн шаардлага, хяналт тавихыг редакцийн цагдан хяналт /цензур/ гэж ойлгож** байснаас харагдаж байгаа юм.
- **39 хувь нь** бэлтгэсэн материалыг **тодорхой бодлогын үүднээс нийтлэхгүй байх, боломжгүй гэж үзэж байгаа хэсгээ хасахыг шаардах**

Редакцийн хараат бус байдалд нөлөөлдөг хүчин зүйл

- **Зар сурталчилгаа өгдөг томоохон түнш байгууллагуудаас хараат байдаг 38.6%**
- **Эзэн, эрхлэгчийн ашиг сонирхолын зөрчил 29.5%**
- **Улс төрийн дарамт шахалт 22.7%**
- Удирдлагын мэргэжлийн мэдлэг хариуцлагагүйгээс 6.8%
- Сэтгүүлчид өөрсдийн хариуцлагаа мэддэггүйгээс 6.8%
- Сэтгүүлчдийн цалин хөлс бага байдаг учраас **11.4%**

Таныг нийтлэл нэвтрүүлгээ чөлөөтэй хэвлэн нийтэлж, нэвтрүүлэхэд хэн саад учруулдаг вэ?

- **Ерөнхий эрхлэгч /захирал/ 27.3%**
- **Орлогч эрхлэгч /дэд захирал/ 13.6%**
- Хариуцлагатай нарийн бичгийн дарга 4.5%
- Ерөнхий редактор 9.1%
- Албаны дарга нар /15.9%
- Ахмад сэтгүүлчид 9.1%
- **Тухайн өдрийн дугаар хариуцагч/ гаргагч редактор 20.5%**
- Бусад 15.9%

No	Албан тушаал	Сонин	Телевиз	Радио
1.	Ерөнхий эрхлэгч/ захирал	**25.0**	**40.0**	
2.	Орлогч эрхлэгч/ дэд захирал	**18.8**	**10.0**	**14.3**
3.	Хариуцлагатай нарийн бичгийн дарга	**12.5**		
4.	Ерөнхий редактор	6.3	10.0	14.3
5.	Албаны дарга нар	**12.5**	**25.0**	
6.	Ахмад сэтгүүлчид	6.3	10.0	14.3
7.	Тухайн өдрийн дугаар хариуцагч гаргагч редактор	**37.5**	**15.0**	
8.	Бусад…	18.8	15.0	14.3

Таны бэлдсэн нийтлэл, нэвтрүүлгийг ямар шалтгааны улмаас нийтэлж **нэвтрүүлдэггүй вэ?**

- Сэтгүүл зүйн шаардлага хангаагүйн улмаас 6.8%
- Хамтран ажилладаг реклам өгдөг байгууллагын тухай сөрөг мэдээлэл байснаас **59.1%**
- Ач холбогдолгүй гэж үзсэнээс 22.7%
- Ёс зүйн хэм хэмжээг зөрчсөн /хүн гүтгэсэн, нэг талыг барьсан гм/ 9.1%
- Мэдээний цаг, сонины талбайд багтаагүйн улмаас 22.7%
- Үндэсний аюулгүй байдалд хор хөнөөл учруулах мэдээлэл байсан 4.5%
- Захиалгат мэдээ, нийтлэл байсан учраас11.4%

Сэтгүүлч мэргэжлийнхээ шаардлагын дагуу хараат бус байдлаар ажиллахын тулд нэн түрүүнд юу чухал байна вэ?

- Хэвлэл мэдээллийн байгууллагын эзэмшигч /эзэн/ нь тухайн байгууллагын эрхлэгчид, эрхлэгч нь сэтгүүлчдэд нөлөөлөхгүй байх 52.3%
- Сэтгүүлчдийн цалин хөлс нэмэгдүүлэх 50.0%
- Сэтгүүлчийн хөдөлмөрийн гэрээнд ажил үүргээ хэн нэгний дарамт шахалтгүйгээр гүйцэтгэх талаар тусгах, түүнийг хэрэгжүүлэх **40.9%**
- Сэтгүүлч өөрөө гадны нөлөөнд автахгүй байх /нам, эсвэл, бизнесийн бүлэглэл гм **40.9%**
- Хувийн эрх ашигт хөтлөгдөхгүй байх 22.7%
- Сэтгүүлчдийн ёс зүйг сахиулах байгууллага нэн даруй байгуулах 2.3%
- Сэтгүүлчдийн мэргэжлийн болон ёс зүйн мэдлэгийг сайжруулах 11.4%

Дүгнэлт

- Бизнесийн ашиг сонирхол редакцийн бодлогыг тусгаарлах
- Цензурын тухай буруу ойлголт
- Эзэн, эрхлэгчийн нөлөөлөл
- 2 редакци тутмын 1 нь хараат байна.

- Анхаарал хандуулсанд баярлалаа.